

ISSN 2181-9238

GOLDEN SCRIPTS

OLTIN BITIGLAR

2026 Vol. 1

tsuull.uz

goldenscripts.tsuull.uz

ISSN 2181-9238

GOLDEN SCRIPTS

OLTIN BITIGLAR

2026 Vol. 1

tsuull.uz

goldenscripts.tsuull.uz

MUNDARIJA

BOSH MUHARRIR

Shuhrat Sirojiddinov

BOSH MUHARRIR

O'RINBOSARI

Karomat Mullaxo'jayeva

MAS'UL KOTIB

Ozoda Tojiboyeva

TAHRIR HAY'ATI

Karl Rayxl (Germaniya)

Isa Habibeyli (Ozarbayjon)

Seyhan Tanju (Turkiya)

Almaz Ulvi (Ozarbayjon)

Benedek Peri (Vengriya)

Vahit Turk (Turkiya)

Teymur Kerimli (Ozarbayjon)

Eunkyung Oh (Koreya)

Nazef Shahrani (AQSh)

Boqijon To'xliyev

Muhammadjon Imomnazarov

Bilol Yujel (Turkiya)

Qosimjon Sodiqov

Zulxumor Xolmanova

Mustafa O'ner (Turkiya)

Nurboy Jabborov

G'aybulla Boboyorov

Kimura Satoru (Yaponiya)

Imran Ay (Turkiya)

Aftondil Erkinov

Nadir Mamadli (Ozarbayjon)

Rashid Zohidov

Otabek Jo'raboyev

Bulent Bayram (Turkiya)

Qo'ldosh Pardayev

Nodirbek Jo'raqo'ziyev

Oysara Madaliyeva

Hilola Nazirova

Saidakbar Muhammadaminov

Junglarning genezisi va regional xususiyatlari: adabiy to'plamdan fatvolar majmuyiga qadar

4

Ozoda Tojiboyeva

"Favoyid ul-kibar"dagi farqli baytlar xususida

23

Sohiba Madirimova

Avaz O'tar qo'lyozma devonlari tavsifi

37

Təranə Verdiyeva, Fərhad Mirzəyev

Klassik Şərq İrsinin Vizual Təqdimatında Or. 2265 "Xəmsə" Əlyazmasının Yeri və Nizami Gəncəvinin Mədəni Fəlsəfəsi

64

Gulzira G'iyosiddinova

Ojiz devoni qo'lyozmalari tavsifi

77

G'aybulla Boboyorov

Oltinko'l bitiktoshlari: eski turkcha so'zlarning o'zbek tilida saqlanish holati

94

Jo'ra Xudoyberdiyev

Chig'atoy tiliga oid ayrim mulohazalar

114

Tünzalə İsmayılova

XIV – XV əsr qipçaq lüğətlərinə ümumi baxış

135

Iroda Xusainova

Davlat boshqaruvini raqamlashtirishning institutsional rivojlanish va samaradorlik tahlili

150

CONTENTS

EDITOR IN CHIEF

Shuhrat Sirojiddinov

DEPUTY EDITOR IN CHIEF

Karomat Mullakhojaeva

EXECUTIVE SECRETARY

Ozoda Tojibaeva

EDITORIAL BOARD

Karl Rechl (Germany)

Isa Habibbeyli (Azerbaijan)

Seyhan Tanju (Turkey)

Almaz Ulvi (Azerbaijan)

Benedek Peri (Hungary)

Vahit Turk (Turkey)

Teymur Kerimli (Azerbaijan)

Eunkyung Oh (Korea)

Nazif Shahrani (USA)

Bakijan Tukhliev

Mukhammadjan Imomnazarov

Bilol Yujel (Turkey)

Kasimjan Sadikov

Zulkhumor Kholmanova

Mustafa O'ner (Turkey)

Nurboy Jabborov

Gaybullah Babayarov

Kimura Satoru (Japan)

Imran Ay (Turkey)

Aftandil Erkinov

Nadir Mamadli (Azerbaijan)

Rashid Zahidov

Atabek Juraboev

Bulent Bayram (Turkey)

Kuldosh Pardaev

Nodirbek Jurakuziev

Oysara Madalieva

Hilola Nazirova

Saidakbar Muhammadaminov

The Genesis and Regional Features of Jong Collections: From Literary Anthology to Compendium of Fatwas

4

Ozoda Tojiboyeva

Regarding the Different Couplets in the Manuscript Sources of "Favoyid ul-kibar" 23

Sohiba Madirimova

Description of Avaz O'tar's Manuscript Divans 37

Təranə Verdiyeva, Fərhad Mirzəyev

The Place of the Or. 2265 "Khamasa" Manuscript in the Visual Representation of Classical Eastern Heritage and the Cultural Philosophy of Nizami Ganjavi (Artificial Intelligence–Based Analysis) 64

Gulzira Giyosiddinova

Description of the Manuscripts of Ojiz's Divan 77

Gaybulla Boboyorov

The Altin-Köl Runic Inscriptions: the State of Preservation of Old Turkic Words in the Uzbek Language 94

Jura Khudoyberdiev

Some Remarks on the Chigatai Language 114

Tunzale Ismayilova

General Overview of 14th-15th Century Kıpçak Dictionaries 135

Iroda Xusainova

Davlat boshqaruvini raqamlashtirishning institutsional rivojlanish va samaradorlik tahlili 150

DAVLAT BOSHQARUVINI RAQAMLASHTIRISHNING INSTITUTIONAL RIVOJLANISH VA SAMARADORLIK TAHLILI

Xusainova Iroda Yuldash qizi¹

Annotatsiya

Mazkur maqolada O'zbekiston Respublikasida davlat boshqaruvini raqamlashtirish jarayonining institutsional rivojlanishi, raqamli davlat xizmatlarining kengayishi, boshqaruv samaradorligiga ta'siri tahlil qilinadi. Tadqiqotning asosiy maqsadi davlat boshqaruvini raqamlashtirishni faqat elektron xizmatlar ko'rsatish jarayoni sifatida emas, balki davlat organlarining ichki faoliyati, idoralararo hamkorlik, qarorlar qabul qilish, ma'lumotlar almashinuvi va jamoatchilik oldidagi hisobdorlikni qamrab oluvchi kompleks institutsional transformatsiya sifatida o'rganishdan iborat. Tahlil natijalari raqamli xizmatlar ko'lamining kengayishi davlat va fuqaro o'rtasidagi munosabatlarni soddalashtirish uchun muhim sharoit yaratganini, biroq texnologik rivojlanishning o'zi boshqaruv samaradorligini to'liq ta'minlamasligini ko'rsatadi. Maqolada davlat boshqaruvini raqamlashtirish samaradorligini baholashga yo'naltirilgan kompleks monitoring tizimini rivojlantirish, idoralararo ma'lumotlar almashinuvini kuchaytirish va inson manfaatlariga yo'naltirilgan boshqaruv modelini shakllantirish bo'yicha takliflar ishlab chiqildi.

Kalit so'zlar: *davlat boshqaruvi, raqamli transformatsiya, elektron hukumat, davlat xizmatlari, raqamli platformalar, boshqaruv samaradorligi, idoralararo integratsiya.*

Kirish

Bugungi kunda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi davlat boshqaruvi tizimining mazmuni, tashkiliy tuzilishi va faoliyat yuritish usullariga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Raqamli texnologiyalar davlat organlari faoliyatini avtomatlashtirish, davlat xizmatlarini aholiga qulay shaklda taqdim etish, boshqaruv jarayonlarida axborot almashinuvini tezlashtirish va davlat resurslaridan foydalanish samaradorligini oshirish

¹ Xusainova Iroda Yuldash qizi – Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy universiteti.

E-mail: IradaXusainova@gmail.com

Iqtibos uchun: Xusainova, I. Y. 2026. "Davlat boshqaruvini raqamlashtirishning institutsional rivojlanish va samaradorlik tahlili".

imkoniyatlarini yaratmoqda. Shu sababli davlat boshqaruvini raqamlashtirish zamonaviy davlatlarning institutsional rivojlanish strategiyalarida muhim yo'nalishlardan biriga aylandi. Raqamlashtirishning dolzarbligi davlat va jamiyat o'rtasidagi munosabatlarning o'zgarishi bilan ham izohlanadi. Davlat organlaridan esa mavjud resurslardan oqilona foydalanish, qarorlarni ishonchli ma'lumotlarga asoslangan holda qabul qilish va o'z faoliyati natijalari uchun hisobdor bo'lish talab etilmoqda. Bunday sharoitda raqamli texnologiyalar nafaqat xizmat ko'rsatish vositasi, balki boshqaruv jarayonlarini qayta tashkil etish omili sifatida namoyon bo'ladi.

Asosiy qism

Ilmiy adabiyotlarda elektron hukumat va davlat boshqaruvini raqamlashtirish tushunchalari o'zaro bog'liq bo'lsa-da, ular mazmun jihatidan to'liq bir xil emas. Elektron hukumat, asosan, axborot texnologiyalari yordamida davlat xizmatlarini ko'rsatish va davlat organlari bilan elektron munosabatlarni yo'lga qo'yishga qaratiladi. Davlat boshqaruvini raqamlashtirish esa bundan kengroq jarayon bo'lib, davlat organlarining ichki ish yuritishi, idoralararo hamkorligi, ma'lumotlarni boshqarishi, qaror qabul qilish mexanizmlari va faoliyat natijalarini monitoring qilish tizimlarini ham qamrab oladi.

Dunleavy va hammualliflar tomonidan ishlab chiqilgan Digital Era Governance yondashuvida raqamli texnologiyalar davlat boshqaruvining tashkiliy va funksional xususiyatlarini o'zgartiruvchi muhim omil sifatida talqin qilinadi [2]. Mazkur yondashuvga ko'ra, davlat boshqaruvida raqamli texnologiyalardan foydalanish alohida xizmatlarni elektron shaklga o'tkazish bilan cheklanmasdan, davlat faoliyatini integratsiyalashgan, fuqarolar ehtiyojlariga yo'naltirilgan va ma'lumotlarga asoslangan tarzda tashkil etishga xizmat qilishi lozim.

"Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi mamlakatda raqamli transformatsiyani rivojlantirishning muhim institutsional asoslaridan biri hisoblanadi [1]. Yagona interaktiv davlat xizmatlari portali, ochiq ma'lumotlar resurslari, soliq ma'murchiligi va boshqa davlat faoliyati yo'nalishlariga oid axborot tizimlarining rivojlanishi davlat xizmatlaridan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirdi. Shu bilan birga, raqamli xizmatlarning ko'payishi davlat boshqaruvi samaradorligi avtomatik ravishda oshganini anglatmaydi. Alohida axborot tizimlari o'rtasida ma'lumotlar almashinuvi cheklangan

bo'lsa, fuqarolar bir xil ma'lumotlarni bir necha marta taqdim etishga majbur bo'lishi mumkin. Raqamli xizmat mavjud bo'lsa-da, uning ortida turgan ma'muriy jarayonlar murakkabligicha qolishi ehtimoli mavjud.

Mazkur maqolaning maqsadi O'zbekiston Respublikasida davlat boshqaruvini raqamlashtirishning institutsional rivojlanishini tahlil qilish, uning samaradorligiga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash va mavjud muammolarni bartaraf etishga qaratilgan takliflarni ishlab chiqishdan iborat.

Tadqiqot metodologiyasi. Tadqiqotda bir nechta usullardan foydalanildi. Birinchidan, normativ-huquqiy tahlil usuli orqali O'zbekistonda raqamli transformatsiya siyosatining asosiy huquqiy yo'nalishlari davlat boshqaruvini modernizatsiya qilishdagi o'rni o'rganildi. Ushbu usul raqamlashtirishning institutsional asoslari va davlat siyosatidagi ustuvor yo'nalishlarini aniqlash imkonini berdi.

Ikkinchidan, tizimli tahlil usuli yordamida raqamli davlat boshqaruvi o'zaro bog'liq elementlardan tashkil topgan tizim sifatida ko'rib chiqildi. Bunda davlat xizmatlari portallari, idoraviy axborot tizimlari, ma'lumotlar almashinuvi, davlat xizmatchilarining raqamli ko'nikmalari va fuqarolarning texnologiyalardan foydalanish imkoniyatlari yagona institutsional muhitning tarkibiy qismlari sifatida tahlil qilindi.

Uchinchidan, qiyosiy tahlil usuli orqali elektron hukumatga asoslangan xizmat ko'rsatish modeli bilan keng qamrovli raqamli davlat boshqaruvi modeli o'rtasidagi farqlar o'rganildi. Shuningdek, Birlashgan Millatlar Tashkilotining elektron hukumatni rivojlantirishga oid tadqiqotlari va Jahon bankining GovTech Maturity Index kabi xalqaro baholash yondashuvlari metodologik jihatdan ko'rib chiqildi [4, 5].

To'rtinchidan, ikkilamchi ma'lumotlarni tahlil qilish usuli orqali ochiq rasmiy manbalar, davlat portallari va xalqaro tashkilotlarning hisobotlarida keltirilgan ma'lumotlar o'rganildi. Raqamli xizmatlar rivojlanishi, davlat organlarining elektron platformalardan foydalanishi va institutsional muammolar to'g'risidagi ma'lumotlar o'zaro bog'liq holda talqin qilindi.

Tadqiqotda birlamchi empirik so'rovnoma yoki eksperimental ma'lumotlar yig'ilmadi. Shu sababli maqoladagi xulosalar hujjatlar, ilmiy adabiyotlar va ochiq ikkilamchi ma'lumotlarning tahliliga asoslanadi.

Tahlil va natijalar. O'zbekistonda davlat boshqaruvini raqamlashtirish alohida elektron xizmatlarni joriy etishdan kengroq institutsional jarayonga aylanib bormoqda. Davlat siyosatida raqamli texnologiyalardan foydalanish davlat xizmatlarini soddalashtirish, axborot almashinuvini yaxshilash, boshqaruv faoliyatining shaffofligini oshirish va davlat organlari faoliyatini modernizatsiya qilish bilan bog'liq.

Raqamli davlat boshqaruvining muhim tarkibiy qismi davlat xizmatlarini yagona elektron muhit orqali taqdim etish hisoblanadi. Yagona interaktiv davlat xizmatlari portali fuqarolar va tadbirkorlik subyektlariga turli xizmatlardan masofadan foydalanish imkonini beruvchi platformalardan biridir. Bunday platformalar xizmatlarni izlash va ulardan foydalanish jarayonini soddalashtirish, murojaatlarni elektron shaklda yuborish va ayrim ma'muriy jarayonlarni masofadan amalga oshirish imkoniyatlarini kengaytiradi. Biroq, davlat xizmatlarining yagona portalda taqdim etilishi davlat boshqaruvi tizimining to'liq integratsiyalashganini anglatmaydi. Foydalanuvchi uchun yagona interfeys mavjud bo'lishi mumkin, biroq xizmatning ichki jarayonlari turli vazirliklar va idoralarning alohida axborot tizimlariga bog'liq bo'lib qolishi ehtimoli mavjud. Demak, tashqi ko'rinishdagi soddalik bilan ichki boshqaruv jarayonlarining integratsiyasini farqlash zarur.

O'zbekistonda davlat boshqaruvining turli yo'nalishlarida raqamli platformalar va axborot tizimlaridan foydalanilmoqda. Ular orasida my.gov.uz [6] davlat xizmatlari portali, soliq ma'murchiligiga oid elektron tizimlar, ochiq ma'lumotlar resurslari, elektron hujjat aylanishi va boshqa idoraviy platformalar mavjud. Mazkur tizimlarning funksional vazifalari turlicha bo'lsa-da, ularni rivojlantirishdan ko'zlangan umumiy maqsad ma'lumotlarni qayta ishlashni tezlashtirish, xizmatlardan foydalanishni yengillashtirish va ma'muriy jarayonlarni takomillashtirishdan iborat.

Davlat xizmatlarining elektron shaklda taqdim etilishi fuqarolarning davlat idoralariga bevosita tashrif buyurish zaruratini ayrim holatlarda kamaytirishi mumkin. Elektron murojaat yuborish, ariza holatini kuzatish va tegishli ma'lumotlarni masofadan olish imkoniyati vaqt va tashkiliy xarajatlarni qisqartirish uchun sharoit yaratadi. Shuningdek, elektron jarayonlar murojaatlarning qayd etilishi va ko'rib chiqilish bosqichlarini kuzatish imkoniyatini kengaytiradi. Soliq ma'murchiligidagi raqamli yechimlar ham davlat boshqaruvini

modernizatsiya qilishda muhim ahamiyatga ega. Elektron deklaratsiyalar, to'lovlar va tegishli axborot xizmatlari soliq to'lovchilar bilan davlat organlari o'rtasidagi munosabatlarni soddalashtirishga xizmat qiladi. Bunday tizimlar ma'lumotlarni qayta ishlashda inson omiliga bog'liqlikni kamaytirishi mumkin, biroq ularning samarasi ma'lumotlarning aniqligi, tizimlarning uzluksiz ishlashi va foydalanuvchilar uchun qulayligiga bog'liq. Ochiq ma'lumotlar platformalari davlat organlari faoliyati haqidagi axborotdan foydalanish imkoniyatini kengaytirish orqali shaffoflik va jamoatchilik nazoratini rivojlantirish uchun muhim vosita hisoblanadi. Biroq ma'lumotlarning ochiq e'lon qilinishi o'z-o'zidan hisobdorlikni ta'minlamaydi. Ma'lumotlar o'z vaqtida yangilanmasa, izohsiz yoki taqqoslashga yaroqsiz shaklda taqdim etilsa, ulardan samarali foydalanish cheklanadi. Shu bois ochiq ma'lumotlarning sifati, to'liqligi, yangilanish davriyligi va mashina orqali qayta ishlanish imkoniyatlari muhim mezonlar sifatida qaralishi lozim.

Raqamli platformalarning boshqaruv samaradorligiga ta'siri bir nechta mezon orqali baholanishi mumkin. Bular xizmatni olish uchun sarflanadigan vaqt, murojaatni ko'rib chiqish muddati, foydalanuvchi taqdim etishi zarur bo'lgan hujjatlar soni, takroriy murojaatlar darajasi, xizmatdan foydalanish imkoniyati va foydalanuvchilarning qoniqishidir. Ushbu ko'rsatkichlar elektron xizmatlarning faqat mavjudligini emas, balki amaliy natijasini ham aniqlashga yordam beradi.

Davlat boshqaruvini raqamlashtirish natijalarini baholash murakkab metodologik masala hisoblanadi. Raqamli xizmatlar soni, internetdan foydalanish darajasi yoki elektron portallarga tashriflar miqdori jarayonning rivojlanishini ko'rsatuvchi muhim indikatorlardir.

Birlashgan Millatlar Tashkilotining E-Government Survey tadqiqoti mamlakatlarda elektron hukumatning rivojlanish darajasini, jumladan, onlayn xizmatlar, telekommunikatsiya infratuzilmasi va inson kapitali bilan bog'liq omillarni baholashga xizmat qiladi. Bunday kompleks yondashuv raqamli davlat boshqaruvini faqat texnologik infratuzilma bilan cheklab qo'ymaslik zarurligini ko'rsatadi [4]. Jahon bankining GovTech Maturity Index [5] ko'rsatkichi ham davlat sektorida raqamli texnologiyalardan foydalanish va GovTech yechimlarining rivojlanishini o'rganishda muhim manbalardan biridir. Mazkur turdagi xalqaro indekslar davlat organlarining raqamli

imkoniyatlarini qiyosiy tahlil qilish, rivojlanish yo'nalishlarini aniqlash va institutsional ustuvorliklarni belgilash uchun qo'llanishi mumkin. Shu bilan birga, xalqaro reytinglarda yuqori natijaga erishish mamlakatdagi barcha davlat xizmatlari bir xil darajada samarali ekanini anglatmaydi. Milliy ko'rsatkichlar hududlar, aholi guruhlari va davlat xizmatlarining alohida turlari o'rtasidagi tafovutlarni yashirishi mumkin. Shu sababli xalqaro indeksni milliy darajadagi batafsil ko'rsatkichlar bilan birgalikda qo'llash maqsadga muvofiq.

Tadqiqot natijalari raqamlashtirish samaradorligini baholashda to'rt guruh ko'rsatkichlardan foydalanish zarurligini ko'rsatadi. Birinchi guruh texnologik va infratuzilmaviy ko'rsatkichlarni, jumladan, tizimlarning mavjudligi, uzluksiz ishlashi va o'zaro mosligini qamrab oladi. Ikkinchi guruh xizmatlar samaradorligini, ya'ni ko'rib chiqish muddati, talab etiladigan hujjatlar va ma'muriy xarajatlarni ifodalaydi. Uchinchi guruh foydalanuvchi manfaatlariga, jumladan, xizmatlardan foydalanish qulayligi, qoniqish va turli ijtimoiy guruhlar uchun mavjudligiga qaratiladi. To'rtinchi guruh esa institutsional natijalarni – shaffoflik, hisobdorlik, ma'lumotlar sifati va qaror qabul qilish jarayonlarining asoslanganligini qamrab oladi.

Bunday ko'p mezonli yondashuv raqamli islohotlarning natijalarini yanada to'liqroq baholashga yordam beradi. Masalan, xizmatlar sonining ortishi texnologik rivojlanishni ko'rsatsa, murojaatni ko'rib chiqish muddatining qisqarishi va foydalanuvchining bir xil hujjatni qayta taqdim etish zaruratining kamayishi ma'muriy samaradorlikka bevosita aloqador natijalar hisoblanadi.

Raqamli transformatsiya davlat organlarining tashkiliy faoliyati, ma'lumotlarni boshqarish usullari, xodimlarning vazifalari va fuqarolar bilan o'zaro munosabatlarini qayta ko'rib chiqishni talab qiladi. Shu jihatdan, raqamli davlat boshqaruvining muvaffaqiyati yangi platformalarni joriy etish bilangina emas, balki institutsional o'zgarishlarning izchilligi bilan belgilanadi. Dunleavy va hammualliflarning Digital Era Governance konsepsiyasi davlat boshqaruvini integratsiyalashgan va foydalanuvchilarga yo'naltirilgan tarzda qayta tashkil etish zarurligini ta'kidlaydi [2]. Ushbu nazariy yondashuv O'zbekiston tajribasini tahlil qilishda ham muhimdir: davlat xizmatlarini yagona portal orqali taqdim

etish muhim qadam bo'lsa-da, ularning ortidagi idoraviy jarayonlar va ma'lumotlar oqimini ham muvofiqlashtirish lozim.

Mazkur tahlildan kelib chiqib, davlat boshqaruvini raqamlashtirish samaradorligini oshirish uchun birinchi navbatda idoralararo integratsiyani kuchaytirish zarur. Davlat organlari tomonidan yig'iladigan ma'lumotlarning takrorlanishini kamaytirish, axborot tizimlarining texnik va semantik muvofiqligini ta'minlash hamda ma'lumot almashish tartiblarini aniq belgilash muhimdir. Bunda ma'lumotlarni qayta ishlash va ulardan foydalanish qonunchilik talablariga muvofiq amalga oshirilishi lozim. Raqamlashtirishdan oldin ma'muriy jarayonlarni optimallashtirish tamoyilini kuchaytirish kerak. Har bir xizmatni elektron shaklga o'tkazishdan avval uning bosqichlari, talab qilinadigan hujjatlari va idoralararo kelishuvlari tahlil qilinishi maqsadga muvofiq. Keraksiz bosqichlarni qisqartirish va vakolatlarni aniq belgilash texnologik yechimlarning amaliy samaradorligini oshiradi. Raqamlashtirish natijalarini baholashning yagona monitoring tizimini rivojlantirish taklif etiladi. Bunday tizim davlat xizmatlarining sonini hisoblash bilan cheklanmasdan, xizmatlarni ko'rsatish muddati, foydalanuvchi xarajatlari, takroriy murojaatlar, tizimlarning uzluksizligi va foydalanuvchilar qoniqishini ham kuzatishi lozim. Ko'rsatkichlar davlat organlari faoliyatining xususiyatlarini hisobga olgan holda belgilanishi va natijalar muntazam tahlil qilinishi kerak.

Bundan tashqari elektron xizmatlar barcha fuqarolar uchun amalda foydalanish mumkin bo'lgan shaklda ishlab chiqilishi kerak. Interfeyslarning tushunarliqligi, mobil qurilmalarda qulay ishlashi, nogironligi bo'lgan shaxslar uchun foydalanish imkoniyati va zarur hollarda an'anaviy yordam kanallarining saqlanishi muhimdir. Raqamli xizmatlarning rivojlanishi texnologiyalardan mustaqil foydalanishda qiynaladigan fuqarolarning davlat xizmatlaridan foydalanish imkoniyatini cheklemasligi kerak.

Davlat xizmatchilarining raqamli kompetensiyalarini tizimli rivojlantirish lozim. Malaka oshirish dasturlari faqat dasturiy ta'minotdan foydalanish ko'nikmalariga emas, balki ma'lumotlar tahlili, jarayonlarni optimallashtirish, kiberxavfsizlik va natijalarni baholash masalalariga ham qaratilishi zarur. Raqamli islohotlar samaradorligi ko'p jihatdan yangi texnologiyalar bilan ishlaydigan insonlarning tayyorgarligiga bog'liq. Axborot xavfsizligi va jamoatchilik ishonchini raqamli boshqaruvning ajralmas qismi

sifatida ko'rish kerak. Davlat axborot tizimlarida shaxsiy ma'lumotlardan foydalanishning maqsadi va tartibi aniq belgilanishi, tizimlarga kirish huquqlari nazorat qilinishi va xavfsizlikka oid hodisalarga javob berish mexanizmlari takomillashtirilishi lozim.

Ushbu takliflarni amalga oshirish bosqichma-bosqich yondashuvni talab qiladi. Dastlab mavjud axborot tizimlari va xizmat jarayonlarini inventarizatsiya qilish, so'ngra integratsiya va samaradorlik bo'yicha ustuvor yo'nalishlarni aniqlash, keyingi bosqichda esa belgilangan indikatorlar asosida natijalarni monitoring qilish maqsadga muvofiq. Bunda har bir islohot uchun mas'ul tashkilotlar, amalga oshirish muddatlari va kutilayotgan natijalar aniq belgilanishi zarur. Taklif etilgan mexanizmlarning amaliy samaradorligini miqdoriy jihatdan baholash uchun davlat xizmatlarining alohida turlari bo'yicha statistik ma'lumotlar, foydalanuvchilar fikri va davlat organlarining faoliyat ko'rsatkichlarini o'z ichiga olgan qo'shimcha empirik tadqiqotlar o'tkazish talab etiladi.

Xulosa

O'zbekiston Respublikasida davlat boshqaruvini raqamlashtirish davlat xizmatlarini modernizatsiya qilish, fuqarolarning davlat organlari bilan o'zaro munosabatlarini soddalashtirish va boshqaruv jarayonlarini takomillashtirishning muhim yo'nalishiga aylandi. Tadqiqot natijalari raqamlashtirishning samaradorligi elektron xizmatlar soni yoki texnologik infratuzilmaning mavjudligi bilangina belgilanmasligini ko'rsatdi. Boshqaruv natijalarini yaxshilash uchun davlat organlari o'rtasida samarali ma'lumot almashinuvi, ma'muriy jarayonlarni optimallashtirish, davlat xizmatchilarining raqamli kompetensiyalarini rivojlantirish va foydalanuvchilar manfaatlarini hisobga olish zarur. Amaliy jihatdan, davlat organlari faoliyatini raqamlashtirishda yagona monitoring yondashuvini shakllantirish, axborot tizimlarining o'zaro muvofiqligini oshirish, ma'muriy jarayonlarni soddalashtirish va foydalanuvchilarning ehtiyojlarini muntazam o'rganish tavsiya etiladi. Mazkur choralar raqamli texnologiyalarni boshqaruv maqsadlariga xizmat qiluvchi vositaga aylantirishga yordam beradi.

Adabiyotlar

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabrdagi PF-6079-son Farmoni. "Raqamli O'zbekiston — 2030"

strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida. – Elektron manba: <https://lex.uz/docs/-5030957>.

Dunleavy, P., Margetts, H., Bastow, S., Tinkler, J. Digital Era Governance: IT Corporations, the State, and E-Government. – Oxford : Oxford University Press, 2006.

Van Dijk, J. A. G. M. The Deepening Divide: Inequality in the Information Society. – Thousand Oaks, CA : SAGE Publications, 2005.

United Nations Department of Economic and Social Affairs. United Nations E-Government Survey 2024: Accelerating Digital Transformation for Sustainable Development. – New York : United Nations, 2024. – Elektron manba: <https://desapublications.un.org/publications/un-e-government-survey-2024>.

World Bank. GovTech Maturity Index (GTMI) [Elektron resurs]. – Elektron manba: <https://www.worldbank.org/en/programs/govtech>.

O'zbekiston Respublikasi Yagona interaktiv davlat xizmatlari portali [Elektron resurs]. – Elektron manba: <https://my.gov.uz>.

O'zbekiston Respublikasi Ochiq ma'lumotlar portali [Elektron resurs]. – Elektron manba: <https://data.gov.uz>.